

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО НЕМСКИ ЕЗИК ЗА II КЛАС

(ПЪРВИ ЧУЖД ЕЗИК)

I. ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Новите процеси на социално-политическа, икономическа и културна интеграция в Европа и в света изведоха на преден план необходимостта от създаване на високообразовани и информирани членове на едно гражданско общество, които да могат да се развиват самостоятелно и творчески, да прилагат знанията и уменията си в мултикултурна среда и да работят ефективно в екип, съобразно с установените вече международни стандарти. Реализацията на младите хора ще бъде свързана с владенето на чужди езици, необходими не само за постигане на традиционните цели на туризма, икономиката и межкултурните контакти, но и за учене и работа в международна среда, за участие в съвместни проекти с представители на други култури и езикови общности.

Ранното въвеждане на обучението по чужди езици е приоритет от световен мащаб, базиращ се на политико-икономически, културно-социални и психолого-педагогически обосновки.

* * *

Настоящата програма по немски език е предназначена за учениците от втори клас на основната образователна степен в българското общообразователно училище. Тя е ориентирана към постигане на стандартите по първи чужд език в началния етап, описани в Държавните образователни изисквания за учебно съдържание. В учебните програми от втори до осми клас тематичният кръг, лексикалният и граматически материал са изградени на спираловиден принцип и са ориентирани към интересите и възрастовите особености на учениците.

Програмата е съобразена с минималния общ хорариум от 64 учебни часа, определен от учебния план. **Настоящата програма има отворен характер и дава възможност на учителя да определя интензивността на учебния процес в зависимост от интересите на учениците и общата им нагласа за изучаване на чужд език.**

Връзката на обучението по немски език с обучението по български език и съпоставката на родната култура с тази на немскоезичните страни спомага за осъзнаване и осмисляне на непознатото и различното и за формиране на чувство за национална идентичност у учениците.

II. ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО НЕМСКИ ЕЗИК ВЪВ ВТОРИ КЛАС НА СОУ

В началния етап на обучение се полага основата за изграждане на комуникативна компетентност по чужд език. Настоящата програма свързва тясно езиковите, познавателни и възпитателни цели на обучението по немски език с общата образователна цел за формиране на личността на ученика в контекста на българския език и култура.

Обучението по немски език във II клас има следните основни цели:

- да създаде положителна нагласа у детето към усвояването на езикова система, различна от българската и към запознаването с чужда култура;
- да започне изграждането на стратегии за изучаване на чужд език;
- да формира начални умения за устна и писмена реч на немски език и да мотивира детето да ги използва;

- да допринесе съществено за цялостното развитие на личността на детето, като спомогне за повишаването на неговите емоционални, творчески, социални, когнитивни и езикови способности чрез системно изградени междупредметни връзки, особено с обучението по български език и литература;
- да развива чрез межкултурно обучение чувството за национална идентичност на детето и готовност за толерантност и откритост към света.

Тези **цели** очертават основните обобщени и интегрални акценти в обучението по немски език във втори клас и общите насоки на учебния процес. За разлика от това формулираните **очаквани резултати** (раздел III) са насочени към конкретните умения по речеви дейности и позволяват на тяхна основа да се извършва оценяването на постиженията на ученика.

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО НЕМСКИ ЕЗИК ЗА ВТОРИ КЛАС

III. Очаквани резултати		IV. Учебно съдържание (теми, словесни действия, езикови средства, контекст и дейности, междупредметни връзки)			
1	2	3	4	5	6
Ядра на учебно съдържание	Очаквани резултати по ядра на ниво учебна програма (II клас)	Очаквани резултати по теми (словесни действия и социокултурни аспекти)	Основни нови понятия (езикови средства)	Контекст и дейности	Възможности за между-предметни връзки
С Л У Ш А Н Е	<p>Ученикът:</p> <ul style="list-style-type: none"> разбира въпроси и кратки съобщения; разбира и следва указанията на учителя, разбира кратки реплики на свои връстници, свързани с личността и семейството му и с непосредствено заобикалящата го среда, ако се говори бавно, ясно и със стандартно произношение; свързва слухов и зрителен образ; разпознава основните интонационни модели: Aussage-, Frage- und Aufforderungssatz; използва <i>компенсаторни стратегии</i> за разбиране на непознати думи, като: <ul style="list-style-type: none"> съблюдава жестовете и мимиката на говорещия; ориентира се по контекста, по интернационализми, по съпътстващи/фонови шумове и звукове. 	<p>А. Учениците трябва да усвоят понятийни и социокултурни знания и речевни умения по посочените <u>тематични области</u>, които да използват в учебна обстановка и при реално общуване.</p> <p>Тематични области <i>Аз и моето семейство:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> аз (име, пол, възраст, местоживееене: "Ich wohne in/ich komme aus... (Staat, Stadt,); "Woher kommst du?") моето семейство (родители, братя и сестри, баба, дядо, чичо, леля). <p><i>Моето училище</i></p> <ul style="list-style-type: none"> класна стая, училищни принадлежности; цветове. 	<p>Учениците трябва да усвоят имплицитно посочените езикови средства, които да употребяват активно в рамките на изучената тематика:</p> <p><u>Граматика</u></p> <p>Глагол</p> <ul style="list-style-type: none"> Präsens: <ul style="list-style-type: none"> regelmäßige Verben; einige Verben mit Stammvokalwechsel; einige Verben mit trennbarer Vorsilbe; "sein", "haben"; Modalverben: "mögen"; "können" "möchte" + Infinitiv/Substantiv ohne Artikel <p>Съществително име</p> <ul style="list-style-type: none"> Substantive mit dem bestimmten/ 	<p>Във връзка с общите цели на обучението в началния етап и с целите на чуждоезиковото обучение на учениците трябва да се даде възможност да</p> <ul style="list-style-type: none"> учат в приятна и предразполагаща атмосфера, като <ul style="list-style-type: none"> участват в различни форми на работа, използват подбрани с оглед на възрастта и интересите им средства за учене и <ul style="list-style-type: none"> извършват разнообразни дейности. <p>1. Социални форми:</p> <ul style="list-style-type: none"> работа с целия клас; самостоятелна работа; 	<p><i>Изучаването на немски език предоставя възможности за използване и създаване на връзки между изучаваните във втори клас предмети, както следва:</i></p> <p>Български език</p> <ul style="list-style-type: none"> Социални форми на общуване; азбука, букви (<i>главни, малки, ръкописни, печатни</i>); графични умения; четене (<i>на глас и наум</i>); рима и

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО НЕМСКИ ЕЗИК ЗА ВТОРИ КЛАС

<p>Г О В О Р Е Н Е</p>	<p style="text-align: center;">* * *</p> <ul style="list-style-type: none"> • води елементарен разговор на познати теми, като: - задава несложни и кратки въпроси; - отговаря на несложни и ясно формулирани въпроси; • описва накратко обекти; • изгражда кратък (3 – 5 изречения), несложен текст по опори (ключови думи, картина, илюстрации); • рецитира кратки стихотворения; • използва <i>компенсаторни стратегии</i> за преодоляване на комуникативни проблеми, като: <ul style="list-style-type: none"> - мимика и жестове; - описания; - помощ от събеседника; • използва елементарни езикови средства; • произношението и интонацията не пречат за осъществяване на общуването; <p style="text-align: center;">* * *</p> <p style="text-align: center;">Ограмотяване: Ограмотяването започва след задължителен устен курс на обучение в рамките на 1 месец. Ученикът се научава да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>познава немската азбука;</i> • <i>познава правилата за четене на немските букви и</i> 	<p><i>Свободно време:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • моите приятели; • игри и любими занимания; • ваканция, пътуване. <p><i>Храна и напитки:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • хранителни продукти; • вкус. <p><i>Календар:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • годишни времена; • месеци; • части на деня; • часовник (кръгъл час). <p><i>Моето тяло:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • състояние (<i>krank, gesund</i>); • частите на тялото; • облекло, външност ; <p><i>Растителен и животински свят:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • домашни животни; • диви животни; • някои растения (<i>die Rose, die Nelke, die Tulpe, der Baum</i>). <p><i>Числа:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • числителни бройни (от 0 до 20); 	<p>unbestimmten Artikel (N. u. Akk.)</p> <p><i>Прилагателно име</i> prädikativer Gebrauch</p> <p>Местоимения (<i>nur im Nominativ</i>)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Personalpronomen; • Possessivpronomen “mein”, “dein”, “unser”. <p>Предлози</p> <ul style="list-style-type: none"> • “in”/“im”/“ins” • “für” + Akk. • “von” + Eigenname; • “mit”, “aus” u.a. ohne Artikel <p>Отрицание</p> <ul style="list-style-type: none"> • nein, nicht. <p>Въпросителни местоимения</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wer? Wie? Was? Wann? Wo? Woher? <p><i>Синтаксис</i> Satz</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aussagesatz; • Fragesatz mit/ohne Fragepronomen; • Satzverbindung 	<ul style="list-style-type: none"> • работа по двойки; • работа по групи; <p>2. Дейности, които съпътстват и подпомагат развитието на речевите умения</p> <ul style="list-style-type: none"> • участие в игри със занимателен и състезателен характер; • пантомима; • пеене; • танцуване; • илюстриране на изучавани и собствени текстове; • апликиране и моделиране; • изработване на картички; • свободно-избираема работа в предварително уточнени рамки (Freiarbeit, Projektarbeit); <p>3. Комуникативни рамки (роли на ученика)</p> <ul style="list-style-type: none"> • партньор в разговор: – учител – ученик; – ученик – ученик; 	<p>рецитация;</p> <ul style="list-style-type: none"> • интонация; • текст, изречение, дума, сричка, звук; • видове прости изречения; • заглавие на текст; • текстови разновидности: – приказка, – стихотворение; • създаване на текст. <p>Математика</p> <ul style="list-style-type: none"> • числа; • броене; • аритметични и действия. <p>Роден край и Околен свят / I и II кл./</p> <ul style="list-style-type: none"> • национална идентичност; • описание на хора и
--	---	--	--	---	---

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО НЕМСКИ ЕЗИК ЗА ВТОРИ КЛАС

Ч Е Т Е Н Е	<p style="text-align: center;">буквосъчетания;</p> <ul style="list-style-type: none"> чете без затруднение познати текстове; разбира основната информация от елементарни текстове на познати теми, съответстващи на възрастта и езиковото му ниво (стихотворения, текстове на песни, кратки разкази и др.); разбира в подробности съдържанието на кратки текстове, носещи информация за него: <i>лично писмо, картичка, покана, съобщение;</i> разбира и следва указанията в учебния комплект; използва <i>компенсаторни стратегии</i>, като: <ul style="list-style-type: none"> се опира на илюстрации към текста; се ориентира по заглавието и контекста; <p>разпознава интернационална лексика от всекидневието (<i>Telefon, Radio, Cola, Pizza, Hamburger</i> и др.);</p> <ul style="list-style-type: none"> използва азбучния указател на думите в учебника/работната тетрадка. <p style="text-align: center;">* * *</p> <p><i>Ограмотяване</i> Ограмотяването по немски език започва след приключване на уводния устен курс на обучение. Ученикът</p>	<ul style="list-style-type: none"> аритметични действия (събиране и изваждане на числата до 20). <p><i>Празници и обичаи:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Коледа; Великден. <p>Б. Учениците трябва да усвоят:</p> <p><i>1. Езикова реализация на основни словесни действия:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> sich begrüßen; j-n ansprechen (Herr/Frau); sich vorstellen sich verabschieden; einen Gegenstand benennen; verneinen und bejahen; bitten und danken; Verstehen/ Nichtverstehen signalisieren; etwas wünschen; gratulieren; Abneigung, Vorliebe äußern; Gefallen/Missfallen ausdrücken; etwas beschreiben (ganz einfach); Fragen stellen und beantworten . <p><i>2. Социокултурни аспекти</i> Учениците трябва да се</p>	<p>(“und“).</p> <p>Wortstellung</p> <ul style="list-style-type: none"> Erststellung des Verbs (Fragesatz); Zweitstellung des Verbs (Aussagesatz). <p><u>Лексика</u></p> <p>В края на втори клас учениците трябва да използват около 150 лексически единици, подбрани съобразно тематичните области и словесните действия</p> <p><u>Словообразуване</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Komposita <p><u>Правопис и пунктуация</u></p> <p>Правопис Усвояват се нормите и правилата на новия немски правопис:</p> <ul style="list-style-type: none"> ä, ü, ö, ch, sch, tsch, sp, st, ß/ss, qu; дифтонги: ei, äu, eu; дълги гласни; двойни съгласни; изписване на съществителните 	<ul style="list-style-type: none"> разказвач: <ul style="list-style-type: none"> описва накратко обекти; разказва накратко за себе си. <p>4. Средства за работа:</p> <ul style="list-style-type: none"> учебен комплект; тематични картини; картинна азбука; картинни и картинно-езикови карти; учебни помагала/книжки с кратки, подходящи за деца стихчета, рими, гатанки, скороговорки, игрословици и др.; автентични звукозаписи на различни носители; снимки, брошури, диапозитиви, видеоматериали с информация за немскоезичните страни; материали за рязане, сгъване, лепене, моделиране; картинки за оцветяване; играчки (кукли за 	<p>природа;</p> <ul style="list-style-type: none"> сравнение на празници, обичаи и др.; събиране, сортиране и представяне на информация. <p>Изобразително изкуство</p> <ul style="list-style-type: none"> Развиване на усет към цветовете и форми; Свързване на графичен образ със звуков израз. <p>Музика</p> <ul style="list-style-type: none"> песни и танци; Развиване на усет за ритъм, темпо; мелодия – възходяща и низходяща интонация.
----------------------------	---	--	---	--	---

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО НЕМСКИ ЕЗИК ЗА ВТОРИ КЛАС

П И С А Н Е	<ul style="list-style-type: none"> • се запознава първо с печатния образ на буквите и по-късно използва ръкописния им вариант; • използва ръкописен шрифт, съответстващ на нормата; • пренася (преписва) кратки текстове от печатен в ръкописен шрифт с прогресивно намаляване на грешките (напр. от учебника, от работни листове и др.). • пише кратки биографични данни (име, адрес, възраст); • пише кратки текстове за поздравителни картички; • пише несложни истории (от 3 до 5 изречения) с помощта на: <ul style="list-style-type: none"> - опорни думи - картини и опорни думи. 	<p>запознат с някои характерни особености от живота на децата в немскоговорящите страни, свързани с:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Правила при общуване - поздрав /здрависване/ - представяне, запознаване; - потвърждение и отрицание (с движение на главата); • семейство; • игри; • празници и обичаи; 	<p>имена с главна буква;</p> <p>Пунктуация Усвояват се нормите правилата на новата немска пунктуация:</p>	<p>куклен театър, плюшени животни и др.);</p> <ul style="list-style-type: none"> • игри с карти, кубчета и др.); • плакати. 	<p>Труд и техника</p> <ul style="list-style-type: none"> • прегъване, изрязване; • лепене; • сглобяване; • моделиране. <p>Физическо възпитание</p> <ul style="list-style-type: none"> • простран-ствено ориенти-ране; • игри и правила • координа-ция • екипност
----------------------------	---	---	--	---	--

V. СПЕЦИФИЧНИ МЕТОДИ И ФОРМИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПОСТИЖЕНИЯТА НА УЧЕНИКА ПО НЕМСКИ ЕЗИК ВЪВ ВТОРИ КЛАС

Във втори клас *не се поставят цифрови оценки* по чужд език. Учителят наблюдава цялостната работа на учениците в процеса на обучение, системно установява индивидуалните им постижения и определя степента на техните знания и умения.

Оценяването на учениците следва да се извършва вербално, напр. *toll, prima, bravo, sehr gut, gut, nicht gut*.

Отчитането на постиженията се извършва на базата на участие в разнообразни дейности. Учениците трябва да бъдат окуражавани да се включват при изпълнението на различни задачи. Допуснатите грешки се коригират чрез представяне на правилната форма. При устно изказване учителят изслушва ученика, без да го прекъсва и смущава.

По време на уводния устен курс по немски език в първи клас (СИП/ЗИП) се проверяват разбирането при *слушане* (чрез: рисуване под диктовка, задачи за откриване на съответствия и др.) и уменията за *говорене* (чрез: задаване и отговаряне на въпроси, включване в дидактични игри, рецитиране и др.). **След периода на ограмотяване** проверката се допълва с *разбирането при четене и писането/съставянето на кратки текстове*.

Периодично се провеждат *кратки тестове от функционален тип* (задачи към текстове за слушане и четене, текстове за попълване на липсващи думи/изрази с визуални опори, задачи за съставяне на текст по зададени думи или картини и думи) ориентирани към описаните в учебната програма очаквани резултати.

Едно от основните изисквания към оценяването е то да бъде обективно. От особено значение е ученикът да бъде насърчаван и мотивиран за активно участие в учебния процес, да се създава приятна и спокойна атмосфера на работа, да се провокира интерес към чуждия език.

VI. МЕТОДИЧЕСКИ УКАЗАНИЯ ЗА ПРИЛАГАНЕТО НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА ПО НЕМСКИ ЕЗИК ВЪВ ВТОРИ КЛАС

Обучението по чужд език е изградено на принципа на комуникативния и когнитивния подход, утвърдени в съвременната методика. Цялостната работа на учителя във втори клас трябва да се подчинява на основните изисквания на чуждоезиковото обучение в началния етап:

– в процеса на обучението се взимат под внимание *характерните за възрастта психологически особености* (нагледнообразно и конкретно мислене, силна имитативна способност, неустойчивост на вниманието, краткотрайна памет, която изисква по-често и целенасочено повторение) и *социалният опит на учениците*.

– обучението е *практически ориентирано, съчетано с активна и разнообразна дейност на децата*, като *яснотата и нагледността* са необходими при семантизиране на непознатата лексика;

– **фронталното преподаване се свежда до минимум**, използва се *интерактивният подход*, чрез който целите на обучението се осъществяват оптимално.

– в обучението *преобладават игровите и занимателни елементи*, които са подчинени на общите цели; работи се в посока за *стимулиране на фантазията и творческото мислене*;

– полагат се основите на работа по общи задачи (*малки проекти*), на запознаване с *техники на учене*, които да помогнат на детето при самостоятелната му работа.

– родният език е важен посредник при изучаването на чужд език, поради това е уместно учителят да използва внимателно и дозирано както родния, така и чужди езици в часовете по немски език;

– учителят е партньор, съветник, наблюдател.

Когнитивното усвояване на немския език предполага *разпознаване* на чуждата реч,

свързване на звук и образ, сравняване с познатото, откриване на ново знание, осмисляне (интегриране), запаметяване и активна употреба. Именно затова учебните задачи трябва да имат познавателна и/или комуникативна цел.

Процесът на изучаване на немски език преминава през три основни фази:

1. През фазата на **представяне** учениците трябва да слушат немска реч и да се ориентират в съответния контекст с помощта на подходящ нагледен материал.

2. Фазата на **заучаване** обхваща широк кръг дейности – от имитация и повторение до задачи за разсъждение и комплексни дейности.

3. Крайната фаза – **прилагането** създава условия за използване на заученото като собствено знание – по модел или свободно.

Ограмотителният процес по немски език не може да започне, преди да е приключил уводният устен курс. Задължителният уводен курс във втори клас би следвало да протече в рамките на един месец, през който учениците да усвоят елементарни езикови понятия, например: представяне, поздрав, някои основни дейности, учебни пособия. Децата трябва да осъзнаят, че немската азбука е различна от българската и да се запознаят с буквите на семантико-асоциативен принцип, подкрепен с визуални средства (напр. M – Mond – картина на луна). Предлагат се различни игри, които съпътстват и подпомагат ограмотителния процес.

При въвеждането на немските букви и буквосъчетания би следвало да се спазват следните правила:

- усвояването на фонемите предхожда усвояването на графемите;
- първо се сенсibiliзират и се разпознават печатните букви, а след това техните ръкописни съответствия; четенето предхожда запознаването с ръкописния вид на буквите и писането им;
- учителят демонстрира на дъската изписването на всяка буква при въвеждането на ръкописния ѝ вариант;
- **четат се само предварително устно усвоени думи, изречения и текстове, включващи такива думи;**
- **пишат се само вече учени отделни думи и изречения и текстове, включващи такива думи.**

Езиковата система се изгражда като цяло. Граматичните явления се представят *индуктивно* и се усвояват *имплицитно*. Следва се **семантична, а не граматична прогресия**, при която ученикът трябва да почувства, разбира и употребява немския език. Изборът и степенуването на учебните задачи се осъществява съобразно трудностите, които се срещат при изучаването на немския език, съпоставен с българския език, за да се избегне интерференцията.

Страноведската информация за немскоезичните страни е база за сравнение с българската култура, бит и обичаи в смисъла на межкултурното обучение и общуване.

Настоящата програма е предназначена за постигане на задължителния минимум знания и умения по немски език съобразно Държавните образователни изисквания за учебно съдържание. В случай че училищният учебен план предвижда повече часове (добавени от **ЗИП и/или СИП**), учителят има свобода да разширява езиковите познания на учениците, без обаче да надхвърля предвидения граматически праг (раздел IV, колона 4), да използва повече допълнителни материали (собствени и предложените в учебния комплект) и да дава възможност на учениците да се включват по-често в дейности съобразно техните интереси и наклонности. *Обучението по немски език може да започне от първи клас (СИП/ЗИП)*. Ограмотителният етап на обучение следва да започне едва след овладяването на буквите по роден език.

От началото на учебната година до започване на ограмотителния период би следвало да се проведе задължителен устен курс на обучение.